MỤC LỤC

2	MÃ HÓA ĐỐI XÚNG HIỆN ĐẠI	BÀI 3 :
2	Thuật toán mã hóa DES	1.1.
11	Thuật toán mã hóa AES	1.2.
19	Bài tập thực hành	1.3.

Trường ĐH CNTP TP.HCM

Khoa: Công nghệ thông tin

Bộ môn: Hệ thống thông tin

Môn: TH Mã hóa và ứng dụng

BÀI 3: MÃ HÓA ĐỐI XỨNG HIỆN ĐẠI

A.MUC TIÊU

Sau khi học xong bài này người học có khả năng:

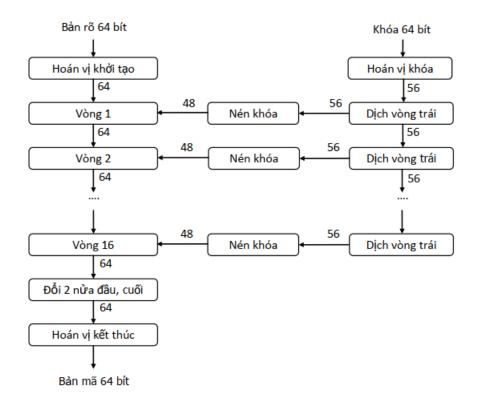
- Cài đặt và thực thi được các thuật toán mã hóa đối xứng hiện đại DES, AES bằng ngôn ngữ lập trình C#.
- Cài đặt được một chương trình mã hóa file sử dụng thuật toán mã hóa DES, AES
   bằng ngôn ngữ lập trình C#.
- Đánh giá độ phức tạp và độ an toàn của các thuật toán mã hóa đối xứng hiện đại
   DES, AES.
- Thực hiện các chiến lược nhằm kết hợp các phương pháp mã hóa trong thực tế,
   nâng cao tính bảo mật cho bài toán.

B. NÔI DUNG

1.1. Thuật toán mã hóa DES

> Tóm tắt lý thuyết

- Là hệ mã thuộc Feistel gồm 16 vòng, ngoài ra DES có thêm một hoán vị khởi tạo trước khi vào vòng 1 và một hoán vị khởi tạo sau vòng 16
- Kích thước của khối là 64 bít: ví dụ bản tin "meetmeafterthetogaparty" biểu diễn theo mã ASCII thì mã DES sẽ mã hóa làm 3 lần, mỗi lần 8 chữ cái (64 bít): meetmeaf tertheto gaparty.
- Kích thước khóa là 56 bít
- Mỗi vòng của DES dùng khóa con có kích thước 48 bít được trích ra từ khóa chính.
- Sơ đồ mã hóa DES: gồm ba phần, phần thứ nhất là các hoán vị khởi tạo và hoán vị kết thúc. Phần thứ hai là các vòng Feistel, phần thứ ba là thuật toán sinh khóa con.

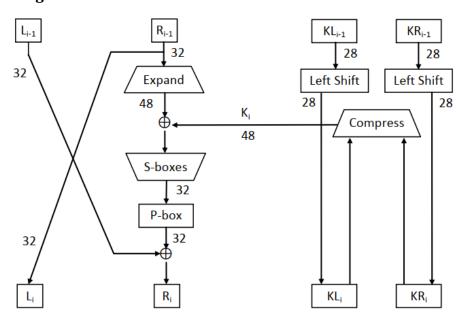
Hoán vị khởi tạo và hoán vị kết thúc: Đánh số các bít của khối 64 bít theo thứ tự từ trái sang phải là 0, 1, ..., 62, 63: b₀, b₁, ..., b₆₃.
 Hoán vị khởi tạo sẽ hoán đổi các bít theo quy tắc sau:

Hoán vị kết thúc hoán đổi các bít theo quy tắc sau:

39	7	47	15	55	23	63	31
38	6	46	14	54	22	62	30
37	5	45	13	53	21	61	29
36	4	44	12	52	20	60	28
35	3	43	11	51	19	59	27
34	2	42	10	50	18	58	26
33	1	41	9	49	17	57	25
32	0	40	8	48	16	56	24

Hoán vị kết thúc chính là hoán vị nghịch đảo của hoán vị khởi tạo

- Các vòng của DES

Trong DES, hàm F của Feistel là: $F(R_{i-1}, K_i) = P\text{-}box(S\text{-}boxes(Expand(R_{i-1}) K_i))$ Hàm Expand vừa mở rộng vừa hoán vị R_{i-1} từ 32 bít lên 48 bít. Hàm Sboxes nén 48 bít lại còn 32 bít.

- Thuật toán sinh khóa con của DES

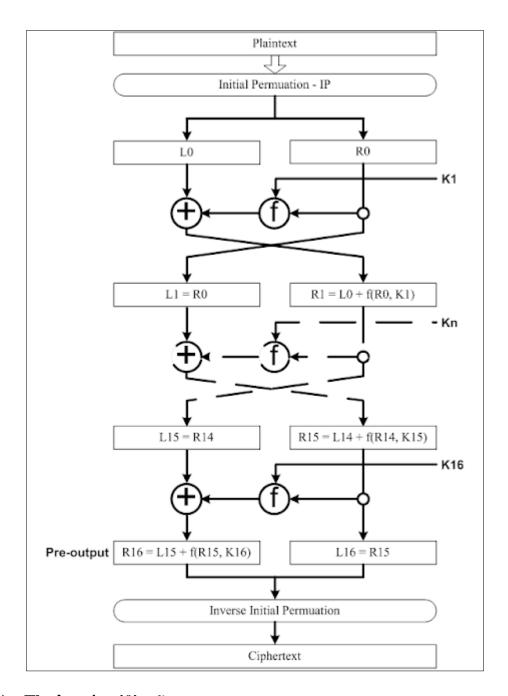
Khóa K 64 bít ban đầu được rút trích và hoán vị thành một khóa 56 bít theo quy tắc:

Khóa 56 bít này được chia thành 2 nửa trái phải KL_0 và KR_0 , mỗi nửa có kích thước 28 bít. Tại vòng thứ i (i = 1, 2, 3,...,16), KL_{i-1} và KR_{i-1} được dịch vòng trái r_i bít để có được KL_i và KR_i , với r_i được định nghĩa:

$$\mathbf{r_i} {=} \left\{ \begin{array}{l} 1 \; n \tilde{\mathbf{e}} u \; i \; \in \{1,2,9,16\} \\ 2 \; v \acute{o} i \; n h \tilde{\mathbf{v}} n g \; i \; k h \acute{a} c \end{array} \right.$$

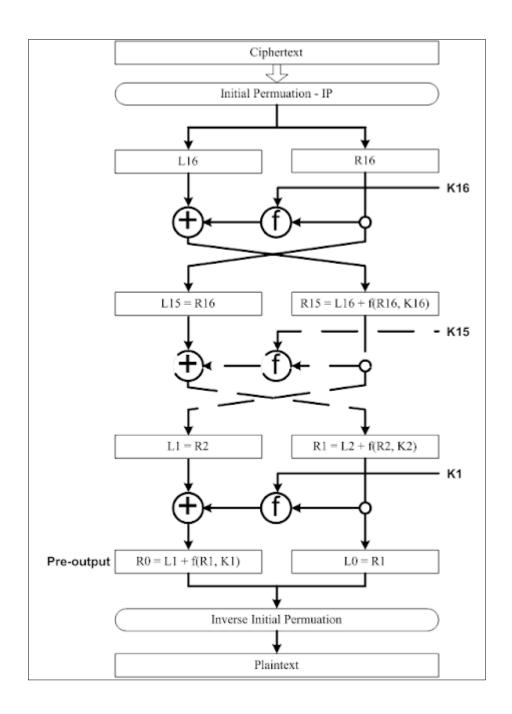
Cuối cùng khóa K_i của mỗi vòng được tạo ra bằng cách hoán vị và nén 56 bít của Kl_i và KR_i thành 48 bít theo quy tắc:

> Sơ đồ thuật toán mã hóa DES

> Thuật toán giải mã

- Đầu vào: Dữ liệu cần giải mã (ciphertext)
- Đầu ra: Kết quả giải mã được (plaintext).
- Khóa vòng sử dụng trong các vòng lặp giải mã có thứ tự ngược với quá trình mã hóa. Tại vòng lặp giải mã đầu tiên, khóa vòng được sử dụng là K16. Tại vòng lặp giải mã thứ 2, khóa vòng được sử dụng là K15, tại vòng lặp giải mã cuối cùng thì khóa vòng được sử dụng là K1.

Mã giả thuật toán DES

Tạo 16 khóa con

```
C[0]D[0] = PC-1(KEY)
for i = 1 to 16
        C[i] = LeftShift[i](C[i-1])
        D[i] = LeftShift[i](D[i-1])
        K[i] = PC-2(C[i]D[i])
end for
```

Mã hóa khối dữ liệu

$$L[0]R[0] = IP(plain block)$$

for i=1 to 16
 $L[i] = R[i-1]$

```
R[i] = L[i-1] XOR F(R[i-1], K[i])
end for
cipher block = FP(R[16]L[16])

Giải mã khối dữ liệu
R[16]L[16] = IP(cipher block)
for i=1 to 16
    R[i-1] = L[i]
    L[i-1] = R[i] xor f(L[i], K[i])
end for
```

plain block = FP(L[0]R[0])

Cài đặt: Thực hiện mã hóa theo thuật toán mã hóa DES với chuỗi Plaintext bất kỳ

B1: Tao khóa

```
91
                          public static void KeySchedule(byte[] key, byte[,] schedule, uint mode)
         92
         93
                              uint i, j, toGen, C, D;
         94
                              uint[] key_rnd_shift = { 1, 1, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 1, 2, 2, 2, 2, 2, 1 };
                              uint[] key_perm_c = { 56, 48, 40, 32, 24, 16, 8, 0, 57, 49, 41, 33, 25, 17,
         95
         96
                          9,1,58,50,42,34,26,18,10,2,59,51,43,35 };
         97
                              uint[] key_perm_d = { 62,54,46,38,30,22,14,6,61,53,45,37,29,21,
         98
                          13,5,60,52,44,36,28,20,12,4,27,19,11,3 };
         99
                              uint[] key_compression = { 13,16,10,23,0,4,2,27,14,5,20,9,
        100
                          22,18,11,3,25,7,15,6,26,19,12,1,
        101
                          40,51,30,36,46,54,29,39,50,44,32,47
        102
                          43,48,38,55,33,52,45,41,49,35,28,31 };
        103
        104
                              for (i = 0, j = 31, C = 0; i < 28; ++i, --j)
        105
                                  C |= BITNUM(key, (int)key_perm_c[i], (int)j);
        106
        107
                              for (i = 0, j = 31, D = 0; i < 28; ++i, --j)
        108
                                  D |= BITNUM(key, (int)key_perm_d[i], (int)j);
        109
        110
                              for (i = 0; i < 16; ++i)
        111
        112
                                  \label{eq:continuous} C = ((C << (int)key\_rnd\_shift[i]) \mid (C >> (28 - (int)key\_rnd\_shift[i]))) \& 0xfffffff0;
        113
                                  D = ((D << (int)key\_rnd\_shift[i]) \ | \ (D >> (28 - (int)key\_rnd\_shift[i]))) \ \& \ 0xfffffff0;
        114
        115
                                  if (mode == DECRYPT)
        116
                                      toGen = 15 - i;
        117
                                  else
        118
                                       toGen = i;
        119
        120
                                   for (j = 0; j < 6; ++j)
        121 😳
                                       schedule[toGen, j] = 0;
        122
6 <del>•</del>
                No issues found
                                      - (∜ ▼

☐ Ready

        123
                                 for (j = 0; j < 24; ++j)
        124
                                     schedule[toGen, j / 8] |= BITNUMINTR(C, (int)key_compression[j], (int)(7 - (j % 8)));
        125
        126
                                 for (; j < 48; ++j)
                                     schedule[toGen, j / 8] |= BITNUMINTR(D, (int)key_compression[j] - 28, (int)(7 - (j % 8)));
        127
        128
        129
```

B2: Tao S-Box

```
🔀 File Edit View Git Project Build Debug Test Analyze Tools Extensions Window Help
                                                                                              Search (Ctrl+Q)
③ ▼ ⑤ 📸 ▼ 🚰 💾 🦫 🥠 ▼ 🦰 ▼ Debug ▼ Any CPU

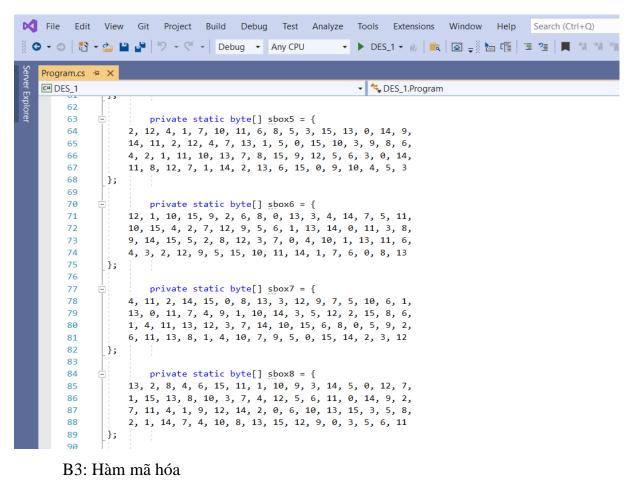
    DES_1 → ∅
    □ □ □ □ □ □ □ □

    Program.cs ≠ ×
 Server Explorer
    C# DES_1
                                                               ▼ NES_1.Program
                        8 references
                        private static uint SBOXBIT(byte a)
         30
         31
                            return (uint)(((a) & 0x20) | (((a) & 0x1f) >> 1) | (((a) & 0x01) << 4));
         32
         33
         34
         35
                        private static byte[] sbox1 = {
         36
                    14, 4, 13, 1, 2, 15, 11, 8, 3, 10, 6, 12, 5, 9, 0, 7,
                    0, 15, 7, 4, 14, 2, 13, 1, 10, 6, 12, 11, 9, 5, 3, 8,
         37
                    4, 1, 14, 8, 13, 6, 2, 11, 15, 12, 9, 7, 3, 10, 5, 0,
         38
                    15, 12, 8, 2, 4, 9, 1, 7, 5, 11, 3, 14, 10, 0, 6, 13
         39
         40
                };
         41
         42
                        private static byte[] sbox2 = {
         43
                    15, 1, 8, 14, 6, 11, 3, 4, 9, 7, 2, 13, 12, 0, 5, 10,
                    3, 13, 4, 7, 15, 2, 8, 14, 12, 0, 1, 10, 6, 9, 11, 5,
         44
         45
                    0, 14, 7, 11, 10, 4, 13, 1, 5, 8, 12, 6, 9, 3, 2, 15,
                    13, 8, 10, 1, 3, 15, 4, 2, 11, 6, 7, 12, 0, 5, 14, 9
         46
         47
                };
         48
         49
                        private static byte[] sbox3 = {
         50
                    10, 0, 9, 14, 6, 3, 15, 5, 1, 13, 12, 7, 11, 4, 2, 8,
                    13, 7, 0, 9, 3, 4, 6, 10, 2, 8, 5, 14, 12, 11, 15, 1,
         51
                    13, 6, 4, 9, 8, 15, 3, 0, 11, 1, 2, 12, 5, 10, 14, 7,
         52
                    1, 10, 13, 0, 6, 9, 8, 7, 4, 15, 14, 3, 11, 5, 2, 12
         53
                };
         54
         55
         56
                        private static byte[] sbox4 = {
         57
                    7, 13, 14, 3, 0, 6, 9, 10, 1, 2, 8, 5, 11, 12, 4, 15,
                    13, 8, 11, 5, 6, 15, 0, 3, 4, 7, 2, 12, 1, 10, 14, 9,
         58
         59
                    10, 6, 9, 0, 12, 11, 7, 13, 15, 1, 3, 14, 5, 2, 8, 4,
         60
                    3, 15, 0, 6, 10, 1, 13, 8, 9, 4, 5, 11, 12, 7, 2, 14
         61
                };
         62

✓ No issues found

✓ ▼

    100 %
☐ Ready
```



```
240
                 public static void Crypt(byte[] input, byte[] output, byte[][] key)
241
242
                     uint[] state = new uint[2];
                     uint idx, t;
243
244
                    IP(state, input);
245
246
247
                     for (idx = 0; idx < 15; ++idx)
248
249
                         t = state[1];
250
                         state[1] = F(state[1], key[idx]) ^ state[0];
251
                         state[0] = t;
252
253
                     state[0] = F(state[1], key[15]) ^ state[0];
254
255
256
                     InvIP(state, output);
257
```

Kết quả

```
Microsoft Visual Studio Debug Console

Encrypt Output: c9 57 44 25 6a 5e d3 1d

Decrypt Output: 01 23 45 67 89 ab cd e7
```

1.2. Thuật toán mã hóa AES

> Tóm tắt lý thuyết

- AES làm việc với các khối dữ liệu 128bit và độ dài khóa 128bit, 192bit hoặc 256bit.
- Các phép toán trong thuật toán AES đều thực hiện trong một trường hữu hạn của các byte. Mỗi khối dữ liệu đầu vào 128bit được chia thành 16byte, có thể xếp thành 4 cột, mỗi cột 4 phần tử hay một ma trận 4x4 của các byte, nó gọi là ma trận trạng thái.
- Tùy thuộc vào độ dài của khóa khi sử dụng 128bit, 192bit hay 256bit mà thuật toán được thực hiện với số lần lặp khác nhau.

> Thuật toán

Xây dựng bảng S-box.

a. Bảng S – box thuận, S-Box nghịch

- Bảng S-box thuận được sinh ra bằng việc xác định nghịch đảo cho một giá trị nhất định trên GF(2⁸) = GF(2)[x] / (x⁸+x⁴+x³+x+1). Giá trị 0 không có nghịch đảo thì được ánh xạ với 0. Những nghịch đảo được chuyển đổi thông qua phép biến đổi affine.
- S-box nghịch đảo chỉ đơn giản là S-box chạy ngược. Nó được tính bằng phép biến đổi affine nghịch đảo các giá trị đầu vào.

b. Thuật toán sinh khóa phụ

- Rotword: quay trái 8 bít
- SubBytes
- Tính giá trị Rcon(i) Trong đó: Rcon(i) = $x^{(i-1)} \mod (x^8 + x^4 + x^3 + x + 1)$
- ShiftRow

c. Thuật toán mã hoá

Hàm AddRoundKey

Hàm SubBytes

Hàm ShiftRow

```
public State shiftRowsInv()
{
        State s = new State();
        for (int i = 0; i < nrofRow; i++)</pre>
```

Hàm MixColumns

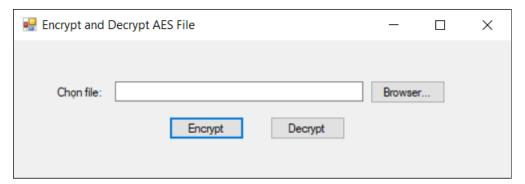
d. Thuật toán giải mã

```
InvCipher(byte in[4*Nb], byte out[4*Nb], word w[Nb*(Nr+1)])
begin
   byte state[4,Nb]
   state = in
   AddRoundKey(state, w[Nr*Nb, (Nr+1)*Nb-1])
   for round = Nr-1 downto 1
        InvShiftRows(state)
```

```
InvSubBytes(state)
   AddRoundKey(state, w[round*Nb, (round+1)*Nb-1])
   InvMixColumns(state)
  end for
  InvShiftRows(state)
  InvSubBytes(state)
  AddRoundKey(state, w[0, Nb-1])
  out = state
end
```

Trong đó:

- In[] : Mảng dự liệu đầu vào Input.
- Out[] : Mảng dữ liệu đầu ra Output.
- Nr : Số vòng lặp.(Nr = 10).
- Nb : Số cột(Nb = 4).
- W[] : Mảng các w[i] có độ dài 4 bytes.
- ➤ Ví dụ: Thực hiện mã hóa một file theo thuật toán AES.

B1: Class AES

```
using System;
          2
                 using System.Collections.Generic;
          3
                 using System.IO;
          4
                 using System.Linq;
                 using System.Runtime.InteropServices;
                 using System.Security.Cryptography;
          6
                 using System.Text;
          8
                using System.Threading.Tasks;
                using System.Windows.Forms;
          9
         10
         11
               ⊡namespace AES_File
         12
                {
                     4 references
                     public class AES
         13
         14
         15
                         [DllImport("KERNEL32.DLL", EntryPoint = "RtlZeroMemory")]
         16
                         public static extern bool ZeroMemory(IntPtr Destination, int Length);
         17
                         public static byte[] GenerateRandomSalt()
         18
         19
                             byte[] data = new byte[32];
         20
         21
         22
                             using (RNGCryptoServiceProvider rng = new RNGCryptoServiceProvider())
         23
         24
                                 for (int i = 0; i < 10; i++)
         25
                                 {
                                     rng.GetBytes(data);
         26
         27
         28
                             }
         29
         30
                             return data;
         31
         32
         33
                         1 reference
                         public void FileEncrypt(string inputFile, string password)
         35
         36
•
                hvte[] salt = GenerateRandomSalt().

No issues found
    100 %

☐ Ready
```

B2: Hàm mã hóa file

```
public void FileEncrypt(string inputFile, string password)
        35
        36
                            byte[] salt = GenerateRandomSalt();
                            FileStream fsCrypt = new FileStream(inputFile + ".aes", FileMode.Create);
        37
        38
                            byte[] passwordBytes = System.Text.Encoding.UTF8.GetBytes(password);
        39
                            RijndaelManaged AES = new RijndaelManaged();
        40
                            AES.KevSize = 256;
        41
                            AES.BlockSize = 128;
                            AES.Padding = PaddingMode.PKCS7;
        42
                            var key = new Rfc2898DeriveBytes(passwordBytes, salt, 50000);
        43
        44
                            AES.Key = key.GetBytes(AES.KeySize / 8);
        45
                            AES.IV = key.GetBytes(AES.BlockSize / 8);
        46
                            AES.Mode = CipherMode.CFB;
        47
                            fsCrypt.Write(salt, 0, salt.Length);
        48
                            CryptoStream cs = new CryptoStream(fsCrypt, AES.CreateEncryptor(), CryptoStreamMode.Write);
                            FileStream fsIn = new FileStream(inputFile, FileMode.Open);
        49
        50
                            byte[] buffer = new byte[1048576];
        51
                            int read;
        52
                            try
        53
        54
                                while ((read = fsIn.Read(buffer, 0, buffer.Length)) > 0)
        55
        56
                                    Application.DoEvents();
        57
                                    cs.Write(buffer, 0, read);
        58
        59
                                fsIn.Close();
        60
        61
                            catch (Exception ex)
        62
                                Console.WriteLine("Error: " + ex.Message);
        63
        64
        65
                            finally
        66
        67
                                cs.Close();
        68
                                fsCrypt.Close();
        69
         70
                        public void FileEncrypt(string inputFile, string password)
         34
         35
                            byte[] salt = GenerateRandomSalt();
         36
         37
                            FileStream fsCrypt = new FileStream(inputFile + ".aes", FileMode.Create);
         38
         39
                            byte[] passwordBytes = System.Text.Encoding.UTF8.GetBytes(password);
        40
         41
        42
                            RijndaelManaged AES = new RijndaelManaged();
         43
                            AES.KeySize = 256;
         44
                            AES.BlockSize = 128;
         45
                            AES.Padding = PaddingMode.PKCS7;
         46
                             var key = new Rfc2898DeriveBytes(passwordBytes, salt, 50000);
         47
                            AES.Key = key.GetBytes(AES.KeySize / 8);
         48
                            AES.IV = key.GetBytes(AES.BlockSize / 8);
         49
        50
         51
                            AES.Mode = CipherMode.CFB;
         53
                             fsCrypt.Write(salt, 0, salt.Length);
         54
         55
                            CryptoStream cs = new CryptoStream(fsCrypt, AES.CreateEncryptor(), CryptoStreamMode.Write);
         56
                            FileStream fsIn = new FileStream(inputFile, FileMode.Open);
         58
         59
                            byte[] buffer = new byte[1048576];
        60
                            int read;
        61
        62
        63
                                 while ((read = fsIn.Read(buffer, 0, buffer.Length)) > 0)
        64
        65
                                     Application DoEvents():
        66
        67
                                     cs.Write(buffer, 0, read);
        68
        69
        70
                                 fsIn.Close();
         71
               oatch (Excention ex)

No issues found

✓ ▼
         72
    100 %
☐ Ready
```

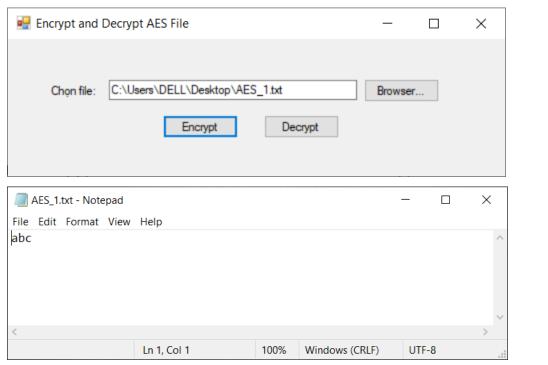
B3: Hàm giải mã

```
public void FileDecrypt(string inputFile, string outputFile, string password)
         73
         74
                            byte[] passwordBytes = System.Text.Encoding.UTF8.GetBytes(password);
         75
                            byte[] salt = new byte[32];
                            FileStream fsCrypt = new FileStream(inputFile, FileMode.Open);
         76
                            fsCrypt.Read(salt, 0, salt.Length);
         77
         78
                            RijndaelManaged AES = new RijndaelManaged();
         79
                            AES.KeySize = 256;
         80
                            AES.BlockSize = 128;
                            var key = new Rfc2898DeriveBytes(passwordBytes, salt, 50000);
         81
         82
                            AES.Key = key.GetBytes(AES.KeySize / 8);
                            AES.IV = key.GetBytes(AES.BlockSize / 8);
         83
         8/1
                            AES.Padding = PaddingMode.PKCS7;
                            AES.Mode = CipherMode.CFB;
         85
         86
                            CryptoStream cs = new CryptoStream(fsCrypt, AES.CreateDecryptor(), CryptoStreamMode.Read);
         87
                            FileStream fsOut = new FileStream(outputFile, FileMode.Create);
         88
                            int read:
                            byte[] buffer = new byte[1048576];
         89
         90
                            try
         91
         92
                                while ((read = cs.Read(buffer, 0, buffer.Length)) > 0)
         93
         94
                                    Application.DoEvents();
         95
                                    fsOut.Write(buffer, 0, read);
         96
         97
         98
                            catch (CryptographicException ex_CryptographicException)
         99
                                Console.WriteLine("CryptographicException error: " + ex_CryptographicException.Message);
        100
        101
        102
                            catch (Exception ex)
        103
                                Console.WriteLine("Error: " + ex.Message);
        104
        105
        106
        107
        108
                                cs.Close();
    100 %
               No issues found
                                      ﴿ ▼
☐ Ready
          106
                                  trv
          107
                                  {
          108
                                       cs.Close();
          109
                                  }
         110
                                  catch (Exception ex)
          111
                                  {
                                       Console.WriteLine("Error by closing CryptoStream: " + ex.Message);
         112
                                  }
         113
         114
                                  finally
         115
                                  {
          116
                                       fsOut.Close();
                                       fsCrypt.Close();
         117
          118
          119
          120
          121
          122
     100 % ▼
                  No issues found
                                          ≪ ▼
☐ Ready
```

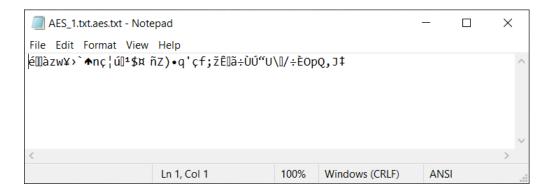
B4: Viết các sự kiện trên Form

```
private void btn_browser_Click(object sender, EventArgs e)
48
49
50
                     var dlg = new OpenFileDialog();
                     if(dlg.ShowDialog() == DialogResult.OK)
51
52
53
                          txt_input.Text = dlg.FileName;
54
55
56
57
58
21
               private void btn_encrypt_Click(object sender, EventArgs e)
22
                   string password = "abc";
23
24
25
                   GCHandle gch = GCHandle.Alloc(password, GCHandleType.Pinned);
                   AES.FileEncrypt(txt_input.Text, password);
26
27
28
                   AES.ZeroMemory(gch.AddrOfPinnedObject(), password.Length * 2);
                   gch.Free();
29
30
                   Console.WriteLine("The given password is surely nothing: " + password);
31
32
34
               private void btn_decrypt_Click(object sender, EventArgs e)
35
                   string password = "abc";
36
37
38
                   GCHandle gch = GCHandle.Alloc(password, GCHandleType.Pinned);
39
40
                   AES.FileDecrypt(txt_input.Text + ".aes", txt_input.Text, password);
41
42
43
                   AES.ZeroMemory(gch.AddrOfPinnedObject(), password.Length * 2);
44 😨
                   gch.Free();
                   Console.WriteLine("The given password is surely nothing: " + password);
45
46
```

Kết quả

Trang 18

1.3. Bài tập thực hành

- 1. Thực hiện giải mã theo thuật toán DES đã cài đặt trong **phần 1.1**
- Viết chương trình WinForm thực hiện mã hóa file văn bản bằng thuật toán mã hóa DES, với file load bất kỳ. Các sự kiện trên form gồm: Load file, Encrypt, Decrypt.